

nina stănculescu

carte de inimă pentru

BRÂNCUȘI

u
e
r
e

NINA STĂNCULESCU

**CARTE DE INIMĂ
PENTRU BRÂNCUȘI**

SELECȚIA TEXTELOR ȘI BIBLIOGRAFIA

DE NINA STĂNCULESCU

Editura Virtual

2011

ISBN(e): 978-606-599-865-0

Avertisment

Acest volum digital este prevăzut cu sisteme de siguranță anti-piratare. Multiplicarea textului sub orice formă este sancționată conform legilor penale în vigoare.

Cuprins

CUVÎNT ÎNAINTE	1
I	
<i>ANISE KOLTZ</i>	3
* * *	3
<i>ION VLASIU</i>	4
MINUNI SIMPLE ALE GENIULUI.....	4
<i>ETIENNE HAJDU</i>	5
GRĂUNTELE MINUNAT	5
<i>LIDA VACHTOVA</i>	6
O ANUME TAINĂ.....	6
MĂIASTRA	7
<i>FOLCLOR DIN MARAMUREȘ</i>	7
FĂ-MĂ PASĂRE MAIASTRĂ.....	7
<i>LUCIAN BLAGA</i>	8
PASĂREA SFÎNTĂ.....	8
<i>ALEXANDRE VOISARD</i>	10
AMINTIREA PĂȘĂRII	10
<i>CAROLA GIEDION-WELCKER</i>	11
MESAGERUL BASMULUI ROMÂNESC.....	11
<i>VASILE NICOLESCU</i>	12
PASĂREA DE AUR	12
AFIRMAREA STILULUI BRÂNCUȘIAN	13
<i>RADU BOUREANU</i>	13
RUGĂCIUNE	13
CUMINȚENIA PĂMÎNTULUI.....	13
<i>ION POGORILOVSCHI</i>	15
CUMINȚENIA PĂMÎNTULUI — SĂRUTUL	15
ATELIERUL	17
<i>HANS ARP</i>	17
* * *	17
<i>RAYMOND QUENEAU</i>	19
* * *	19

ÎNCEPUTUL LUMII	20
<i>RIG. VEDA (X, 121)</i>	20
IMN LUI PRĀJĀPATI	20
<i>UPANIŞADE</i>	21
OUL COSMIC	21
<i>LUCIAN BLAGA</i>	22
MIRABILA SĂMÎNŢĂ	22
<i>ION BARBU</i>	23
OUL DOGMATIC	23
<i>PETRU COMARNESCU</i>	25
SIMBOL AL GENEZEI	25
APOGEUL CREAŢIEI BRÂNCUŞIENE.....	26
<i>KAREL JONCKHEERE.....</i>	26
MASA TĂCERII.....	26
<i>KÁNYÁDI SÁNDOR</i>	27
MASA ŞI SCAUNELE.....	27
<i>CLAUDIA MILLIAN</i>	28
POARTA	28
<i>ROMULUS VULCĂNESCU.....</i>	29
COLOANA CERULUI	29
<i>EINAR BRAGI.....</i>	30
ÎN FAŢA COLOANEI FĂRĂ SFÎRŞIT	30
<i>MIRCEA ELIADE</i>	31
COLOANA NESFÎRŞITĂ.....	31
II	
<i>PETRU COMARNESCU.....</i>	35
PORŢILE VIETŢII LUI BRÂNCUŞI.....	35
<i>BARBU BREZIANU.....</i>	36
ÎNCEPUTURILE LUI BRÂNCUŞI.....	36
<i>V. G. PALEOLOG.....</i>	42
COPILĂRIA LUI BRÂNCUŞI	42
<i>PETRE PANDREA.....</i>	45
NEICA	45
<i>IONEL JIANU.....</i>	47
UCENICIE GREA	47

<i>MICHEL RAGON</i>	48
ÎN 1904 SOSEA LA PARIS, PE JOS, UN FEL DE ȚĂRAN ROMÂN.....	48
<i>PETRU COMARNESCU</i>	50
RELAȚIILE LUI BRÂNCUȘI CU AUGUSTE RODIN	50
<i>WILLIAM TUCKER</i>	52
CONFRUNTAREA CU RODIN	52
<i>PETRU COMARNESCU</i>	53
FERICITA CONFLUENȚĂ	53
<i>MARGUERITTE VESSEREAU</i>	55
ROMÂNIA — ȚARĂ A DORULUI.....	55
<i>CELLA DELAVRANCEA</i>	58
O VIZITĂ ÎN ATELIERUL LUI BRÂNCUȘI.....	58
<i>OSCAR HAN</i>	61
ÎNTÎLNIRE CU BRÂNCUȘI.....	61
<i>IRINA CODREANU</i>	62
UCENICIE LA BRÂNCUȘI.....	62
<i>ISAMU NOGUCHI</i>	64
FRAGMENT DIN JURNALUL PERSONAL	64
<i>MAC CONSTANTINESCU</i>	65
„MARMURA TREMURĂ ÎN FAȚA MEA”	65
<i>GYÖRGY BÖLÖNI</i>	66
UN OM DEOSEBIT.....	66
<i>MAN RAY</i>	67
PRIMA ÎNTÎLNIRE CU BRÂNCUȘI.....	67
<i>INGINER IOAN ȘTEFAN GEORGESCU-GORJAN</i>	70
MODELUL COLOANEI INFINITE.....	70
<i>ION ALEXANDRESCU</i>	72
MĂRTURIILE UNUI CIOPLITOR.....	72
<i>MIRCEA DEAC</i>	74
INTERVIU CU PEGGY GUGGENHEIM.....	74
<i>CATINCA RALEA</i>	75
INTERVIU CU HENRY MOORE	75
<i>PETRU COMARNESCU</i>	76
DIN SCRISORILE SCULPTORULUI GEORGE TEODORESCU.....	76

<i>GEORG SCHMIDT</i>	78
SIMPLITATE ȘI FORȚĂ.....	78
<i>SIR JOHN ROTHENSTEIN</i>	79
FORMELE UNEI NOI EPOCI DE AUR	79
<i>CAROLA GIEDION-WELCKER</i>	80
LA IZVOARELE CREAȚIEI.....	80
<i>KLAUS JÜRGEN-FISCHER</i>	81
VIZITĂ ÎN IMPASSE RONSIN.....	81
<i>BOHDAN URBANOWICZ</i>	82
VIZITĂ LA BRÂNCUȘI ÎN DECEMBRIE 1956.....	82
<i>SCARLAT CALLIMACHI</i>	85
ULTIMA ÎNTÎLNIRE CU C. BRÂNCUȘI	85
OMAGIUL UNOR SCULPTORI LA MOARTEA LUI BRÂNCUȘI	87
<i>OSIP ZADKIN</i>	87
<i>ETIENNE HAJDU</i>	88
<i>ROBERT COUTURIER</i>	89
<i>MICHEL RAGON</i>	90
TEMPLUL FĂRĂ ZEU	90
DIN CUVINTELE DE DESCHIDERE ALE COLOCVIULUI BRÂNCUȘI.....	91
<i>ION JALEA</i>	91
<i>JACQUES LASSAIGNE</i>	92
<i>FRANÇOIS PAMFIL</i>	93
ZECE ANI DE TĂCERE ÎN ATELIERUL LUI BRÂNCUȘI.....	93
<i>PAUL ANGHEL</i>	94
BRÂNCUȘI LA EL ACASĂ	94
ÎN FIERĂRIA LUI BRÂNCUȘI.....	95
III	
<i>REVISTA THE ARTS, IULIE 1923</i>	99
REZUMATUL MAI MULTOR DISCUȚII CU BRÂNCUȘI	99
<i>1910 AL. VLAHUȚĂ</i>	101
O ȘOAPTĂ NEDESLUȘITĂ CE PARCĂ VINE DINTR-O POVESTE.....	101
<i>1914 TUDOR ARGHEZI</i>	102
UNDA URIAȘĂ A LUMII A GĂSIT O EXPRESIE NOUĂ, O EXPRESIE BRÂNCUȘ	102

1921	EZRA POUND.....	103
	ELIXIRUL SCULPTURII LUI BRÂNCUȘI.....	103
1922	TRISTAN TZARA.....	106
	IDEILE LUI BRÂNCUȘI.....	106
1923	LUCIAN BLAGA.....	107
	UNUL DIN MARI REVOLUȚIONARI ÎN SCULPTURĂ	107
1925	MARCEL IANCU.....	108
	OPERA LUI BRÂNCUȘI ZGUDUIE PE CEL CE VINE ÎN FAȚA EI CURAT.....	108
	MILIȚA PETRAȘCU	109
	PRIVIRILE LUI DE COPIL FLĂMÎND DE VIAȚĂ.....	109
	ION MINULESCU.....	110
	CREAȚIE DE EXEMPLARE UNICE.....	110
1926	PAUL MORAND.....	111
	BRÂNCUȘI SE SITUEAZĂ ÎNTR-UN LOC CARE-I NUMAI AL LUI	111
1928	ANATOLI LUNACEARSKI.....	113
	FORȚA DE CONVINȘERE A LUI BRÂNCUȘI.....	113
	CAMIL PETRESCU.....	114
	OPERA LUI BRÂNCUȘI ARE O PURITATE ABSOLUTĂ, DE VIS.....	114
1929	B. FUNDOIANU.....	115
	DACĂ NATURA AR FI PUTUT SĂ VISEZE PÎNĂ LA CAPĂT ACEASTĂ PURITATE.....	115
1930 -1940	VERA MUHINA.....	119
	SIMȚUL PLASTIC AL LUI BRÂNCUȘI	119
1935	ADRIAN MANIU.....	120
	CIOPLITORUL.....	120
1936	DAN BOTTA.....	121
	O FORMĂ DE BRÂNCUȘI EXPRIMĂ O INFINITATE DE FORME.....	121
1937	TUDOR VIANU.....	122
	DUHUL LINIȘTII ȘI AL ETERNITĂȚII.....	122
1938	V. G. PALEOLOG.....	124
	CAZNA LUI REZUMĂ.....	124
1944	PETRU COMARNESCU	126
	DESCIFRAREA ARMONIEI NATURII	126
1955	J. J. SWEENEY	128
	„MÎNA“ LUI BRÂNCUȘI.....	128

1957 DAVID LEWIS	130
DIALOGUL SCULPTORULUI CU PIATRA	130
BASIL MUNTEANU	132
DE LA HUMULEȘTII MOLDOVEI LA HOBIȚA OLTENEASCĂ.....	132
DIN VOLUMUL OMAGIAL AL LUI ZERVOS CHRISTIAN ZERVOS	133
SIR HERBERT READ	135
FRANZ ROH.....	136
GIUSEPPE MARCHIORI	137
WERNER HAFTMANN	139
WILL GROHMANN.....	140
H. L. C. JAFFÉ	141
1958 CAROLA GIEDION-WELCKER	142
ÎN OPERA LUI BRÂNCUȘI NATURA CAPĂTĂ FORMĂ ȘI SE ANIMĂ	142
GEORGE USCĂTESCU.....	145
EXTREMĂ TENSIUNE ȘI LUCIDITATE INTELECTUALĂ	145
1960 EDUARD TRIER.....	146
MÎINILE LUI BRÂNCUȘI AU TREZIT PIATRA	146
JEAN CASSOU	147
UNA DINTRE CELE MAI MARI FIGURI ALE ARTEI	147
1963 IONEL JIANU	148
INIMA LUMII.....	148
HANS LOEW.....	150
ARTA LUI BRÂNCUȘI S-A DOSPIT ÎN BUCURIA VIEȚII.....	150
1965 JAMES T. FARRELL.....	151
RĂDĂCINI ANCESTRALE.....	151
1966 HENRY MOORE	152
MISIUNEA LUI BRÂNCUȘI.....	152
RADU BOUREANU.....	152
ARTĂ PLINĂ DE TÎLCURI DE ÎNȚELEPCIUNE.....	152
EUGEN SCHILERU.....	155
IDEAL DE ITINERAR SPIRITUAL.....	155
ALEXANDRU BALACI.....	159
UNIVERSALITATEA LUI BRÂNCUȘI.....	159
DAN HĂULICĂ.....	161
MARI ARTIȘTI VIN CĂTRE NOI DE DEPARTE, DIN ADÎNCIMI FABULOASE	161

<i>MARIO DE MICHELI</i>	166
ÎNȚELEAPTA FILOZOFIE TERESTRĂ	166
<i>MIRCEA DEAC</i>	168
APARIȚIA UNEI NOI GÎNDIRI ESTETICE	168
<i>ARHITECT ADRIAN GHEORGHIU</i>	169
PROPORȚII ȘI TRASEE GEOMETRICE ÎN SCULPTURA LUI BRÂNCUȘI	169
1967 <i>CORNELIU BABA</i>	176
PLECAT DE PE MELEAGURILE SALE STRĂMOȘEȘTI.....	176
<i>GRIGORE POPA</i>	177
DESCOPERIREA ESENȚELOR	177
<i>SPICUIRI DIN COLOCVIUL BRÂNCUȘI ION FRUNZETTI</i>	178
MITUL OMOLOGIEI COSMICE LA BRÂNCUȘI	178
<i>DAN GRIGORESCU</i>	182
CLASICISMUL UNEI VECHI CULTURI.....	182
<i>VALERIU RÂPEANU</i>	186
MOMENTUL BRÂNCUȘI ÎN VIAȚA SPIRITUALĂ ROMÂNEASCĂ.....	186
<i>BARBU BREZIANU</i>	191
FAUR ȘI ÎMBLÎNZITOR AL STIHILOR FIRII.....	191
<i>RENÉ DE SOLIER</i>	194
APARIȚIA UNOR FORME NOI.....	194
<i>GIULIO CARLO ARGAN</i>	196
LA RĂDĂCINA LUCRURILOR	196
<i>ARHITECT ANTON DÂMBOIANU</i>	199
NOUA IMAGINE SPAȚIALĂ	199
<i>ARHITECT OCTAV DOICESCU</i>	201
BRÂNCUȘI ARHITECT?.....	201
<i>PALMA BUCARELLI</i>	203
BRÂNCUȘI—MODIGLIANI	203
<i>NURULLAH BERK</i>	205
SCULPTURA-STELĂ LA BRÂNCUȘI.....	205
1968 <i>PAUL PETRESCU</i>	207
CONCORDANȚE.....	207
<i>ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA</i>	210
UN STĂPÎN AL PIETREI.....	210

<i>SIDNEY GEIST</i>	211
RAȚIONALIZAREA LA BRÂNCUȘI	211
1969 <i>ATHENA TACHA SPEAR</i>	214
FORME PURIFICATE ÎNRĂDĂCINATE ÎN REALITATE	214
1971 <i>OCTAVIAN BARBOSA</i>	216
BRÂNCUȘI-ȚUCULESCU	216
1973 <i>GEORGE MACOVESCU</i>	218
LA HOBIȚA CERUL ESTE ÎNALT	218
<i>CONSTANTIN NOICA</i>	219
BRÂNCUȘI A SCULPTAT INFINITIVE LUNGI	219
1974 <i>EDGAR PAPU</i>	221
ASPIRAȚIA SPRE ÎNLĂUNTRUL NATURII	221
<i>VLADIMIR PISKUNOV</i>	223
GENIUL POPORULUI ROMÂN	223
<i>ION POGORILOVSKI</i>	224
RESURECȚIA SIMBOLULUI	224
<i>ADRIAN PETRINGENARU</i>	226
GÎNDIRE ÎN PIATRĂ	226
1975 <i>COLOCVIUL CONSACRAT AXULUI BRÂNCUȘI</i>	230
VASILE DRĂGUȚ	230
BARBU BREZIANU	231
ARHITECT ADRIAN GHEORGHIU	231
THEODOR ENESCU	232
IOAN ALEXANDRU	233
<i>NINA STĂNCULESCU</i>	234
OPERA BRÂNCUȘIANĂ CA SPECTACOL	234
<i>V. G. PALEOLOG</i>	238
SCULPTURĂ ȘI LUMINĂ	238
<i>VISAY CHADA</i>	240
BRÂNCUȘI NU APARTINE NUMAI ROMÂNIEI	240
<i>MIRCEA POPESCU</i>	241
BRÂNCUȘI — MOMENT DE ARMONIE ȘI STABILITATE	241

IV

<i>P. G. BRUGUIÈRE</i>	242
POARTA PĂDURII FERMECATE	242
<i>CARL SANDBURG</i>	243
BRÂNCUȘI NĂZDRĂVANUL	243
<i>PIERRE BOURGEOIS</i>	244
INIMA SPAȚIULUI.....	244
<i>GERMAINE RICHIER</i>	245
* * *	245
<i>ALVARO YUNQUES</i>	246
LAUDĂ SCULPTORULUI ROMÂN BRÂNCUȘI	246
<i>ASTRID HJERTENAES ANDERSEN</i>	247
PASĂREA BRÂNCUȘI EU SÎNT O PASĂRE, BRÂNCUȘI,	247
<i>GEO BOGZA</i>	248
BRÂNCUȘI	248
BIBLIOGRAFIE	249

CUVÎNT ÎNAINTE

Se împlinesc o sută de ani de cînd, într-un sat din inima Olteniei, în prag de primăvară, s-a născut în casa țăranului Nicolae Brâncuși cel de al șaselea copil al său: Constantin.

Și astfel avea să-și înceapă greul, neobișnuitul drum prin viață CONSTANTIN BRÂNCUȘI, sculptorul care a revoluționat arta lumii, revelîndu-i adîncimi nebănuite de ea, adîncimi pe care însă și le căuta și după care aspira.

Cum s-a petrecut aceasta?! Ce fel de om a fost el? Cum i-a fost viața și munca? De unde i-au izvorît lucrările care au uluit lumea pentru că nu semănau cu nimic de pînă atunci? Și care-i urma vieții lui rămasă nouă?

La o sută de ani de la venirea lui pe lume, la aproape douăzeci de la plecarea lui dintre noi: „o carte de inimă“ — omagiu celui a cărui inimă s-a revărsat într-o strădanie și muncă simplă și fără răgaz pentru a se apropia prin operele sale de miezul cel mai de taină al inimii noastre și al unui univers întreg!

Iradierea în epocă a vieții și operei lui e însă atît de vastă încît pana îmi trece, fără să vreau, mai ales altora, foarte mulți, mai îndrituiți de a scrie această carte, eu mulțumindu-mă să adun crîmpeie de raze, un mănunchi de lumină, cît mai pe măsura staturii lui: tilcuiuri ale creațiilor sale, mărturii ale prezenței lui printre noi, înțelegeri asupra întregii lui opere și, în sfîrșit, ceva din acea „bucurie curată“ pe care strădania lui ne-a lăsat-o.

Fie-mi îngădui să-nchin această selecție „de inimă“ celui ce mi-a deschis porțile apropierii mele de marele titan: lui Petru Comarnescu.

Nina Stănculescu

I

- Nu căutați formule obscure sau mistere!
- Priviți-le pînă cînd *le* vedeți.

ANISE KOLTZ

(poetă din Luxemburg)

* * *

Rătăceam
de milenii
printre pietre sfărîmate
pînă cînd veni unul
să le trezească la viață

să le-nvețe
să umble
să zboare
să vorbească
să cînte

se numea Brîncuși
— mai bătrîn și mai tînăr ca lumea —
trăia cu vremurile toate laolaltă

scos pe uși și luat
din Impasse Ronsin unsprezece
el se pogorî-napoi în liniștea de început a formei ovoide
se rostogoli peste-acoperișuri
dîncolo de conul umbrît al soarelui
se rostogoli
pînă cînd i se lăsă deasupra-i
lumina cealaltă.

ION VLASIU

MINUNI SIMPLE ALE GENIULUI

Lăsat între pământ și stele, omul și-a creat măsuri după cât a îndrăznit să viseze, după cât a știut să creadă, așezându-se pe sine în ochiul de lumină a lumii. Prieten cu materia și cu nemateria, pe linia orizontului dintre certitudine și visare și-a făcut semne pentru suflet, sprijinindu-se în pîrghia lor pentru plecări și întoarceri. Așa s-a născut artistul cîndva demult, o dată cu frumusețea, și a devenit în timpul nostru atît de popular, încît este al tuturor. Urmele lui, faptele din lemn și din piatră, din bronz și din marmură, au umplut lumea noastră de la un cap la altul.

Trăim înconjurați de minuni simple ale geniului cu care asociem numele lui Brâncuși; el a trăit departe de țară, supus unei tristeți de neînchipuit, unei constrîngeri de a visa, populîndu-și viața himeric în tăcerea înfiorată a depărtării. Ecoul acestei trăiri îl simțim însurdinat, pulsînd neobișnuit de viu în materia polizată parcă în freamătul apelor, al vînturilor... *Oul, Peștele, Miracolul*, portrete de femei și copii, mulți copii și femei, cărora artistul înfrigorat de obsesia perfecționării le caută variante plastice infinite, ca și *Păsărilor, Coloanelor*, reluate mereu, obsedant, populîndu-și singurătatea, vrăjindu-se pe sine cu prezența lor, cu puritatea și grația lor imaterială, cu vibrația, cu tăcerea lor vorbitoare. [...]

Operele lui Brâncuși au ceva din claritatea astrelor însingurate, nici triste nici vesele, trăind în lumina proprie pe care o radiază vibrant, dînd cosmosului rece o căldură spirituală, o geometrie constantă în economia și esența ei generoasă. Este opera unui singuratic a cărui individualitate s-a circumscris încet, dar ferm, în orizont meditativ, cuprinzînd aspirații firești de un omenesc adînc în care tandrețea se întîlnește cu gravitatea marilor întrebări.

Ambianța dominantă a spațiului brâncușian în care omul s-a integrat fără lacrimi, cu sentimentul calm al demiurgului căruia îi este dat să facă lumea din nimic, este liniștea. Operele lui aeriene și caste se împlinesc în acest spațiu, fără să bănuim măcar că au fost făcute cu lovituri de ciocan. Nu auzim scrîșnetul dălții, nu simțim încordarea dureroasă a omului care le-a făcut; par a fi efectele unei respirații în tăcerea înfiorată a unei zile cu lumină sublimă. Privindu-le ești obligat să faci drumul revolut spre puritatea spirituală a copilului și astfel ți se deschide universul brâncușian, odihnitor și adînc în rezonanțe poetice. Nu este nimic ascuns și nu trebuie să complicăm ceea ce artistul a rostit cu o atît de elocventă simplitate. Este chiar lecția pe care o putem învăța privind-i opera: nu sînd în fața ei oboșiți de coșmarul existenței, ci eliberîndu-ne o clipă pentru trăiri elevate, gustînd savoarea odihnei, pășind curați în tăcerea vibrantă a contemplației.

ETIENNE HAJDU

GRĂUNTELE MINUNAT

Deseori am mers în carierele de marmură și în aceste cariere am visat (știți desigur că marmura a fost formată din elemente organice, celule, larve, mici animale etc. care s-au amalgamat și au devenit anorganice), am visat că poate într-o zi aș putea să reînsuflețesc, să refac aceste elemente anorganice într-o sculptură organică.

Cel ce a făcut-o însă este Brâncuși. Găsesc că marmura la el nu este numai un vehicul, ci are ceva ce vine din inimă, pentru că dacă priviți o sculptură în marmură din Renaștere, marmura este numai un vehicul, un vehicul minunat, dar spiritul domină materia, pe când la Brâncuși cred că există o unitate totală între corp și spirit. Pentru mine esența lumii este mai mult decât o sculptură din epoca noastră, este celula primordială. Însă aceasta trebuie să se divizeze pentru că viața nu se poate continua altfel, nu poate să rămână celulă unică. Viața merge de la simplu la complicat, la segmentare. Aceasta este o lege biologică. Trebuie ca ea să se săvârșească astfel în timp, trebuie să existe un altfel de nou și trebuie ca viața să continue. Am credința că după Brâncuși, după această celulă unică, vor veni alți și alți sculptori, care din acest grăunte minunat pe care l-a semănat Brâncuși vor face să crească un arbore, un arbore puternic, născut din prezent.

LIDA VACHTOVA

(critic de artă ceh)

O ANUME TAINĂ...

Această operă (a lui Brâncuși) conține întotdeauna, într-adevăr, o anume taină care nu mai are nimic de-a face cu normele estetice. Prea mult este viața însăși a unei personalități, ideile și problemele sale, spre a fi o simplă realitate a unei arte concrete. Iată pentru ce se ferește să fie clasată în cataloage, să fie tratată după procedeele arhiviștilor, sau să intre în mod mecanic în clasificările istoricilor de artă. Prin aceasta se apără de moarte. Cît despre mine, o urmă de sfială mi se va alătura întotdeauna dorinței de a-l cunoaște pe acest creator romantic și, poate, de asemeni, naiv într-un mod nou de frumos și al cărui spirit era atât de constructiv încît a izbutit să înlocuiască, prin intuiție, calculele.

MĂIASTRĂ

FOLCLOR DIN MARAMUREȘ

FĂ-MĂ PASĂRE MAIASTRĂ

Fă-mă, Doamne, ce mi-i face,

Fă-mă pasăre măiastră

Să zbor la mama-n fereastră

Măicuța m-o hîșăi,

Io de-acolo n-oi fuji

Pîna nu i-oi povesti

Cum mă poartă streinii

Streinii cină la masă,

Eu cinez umblînd p-în casă ,

Streinii la masă cină,

Eu țîn sfeșnic și lumină..

LUCIAN BLAGA

PASĂREA SFÎNTĂ

Întruchipată în aur de sculptorul C. Brâncuși

În vântul de nimeni sîrnit
hieratic Orionul te binecuvîntă,
lăcrimîndu-și deasupra ta
geometria înaltă și sfîntă

Ai trăit cîndva în funduri de mare
și focul solar l-ai ocolit pe deaproape.
În păduri plutitoare-ai strigat
prelung deasupra întîielor ape

Pasăre ești ? Sau un clopot prin lume purtat ?
Făptură ți-am zice, potir fără toarte,
cîntec de aur rotind
peste spaima noastră de enigme moarte.

Dăinuind în tenebre ca în povești
cu fluier părelnic de vînt
cînți celor ce somnul și-l beau
din macii negri de subt pămînt.

Fosfor cojit pe vechi oseminte
ne pare lumina din ochii tăi verzi.
Ascultînd revelații fără cuvinte
subt iarba cerului zborul ți-l pierzi.